

BİLİRKİŞİ RAPORU

T.C. 1. İDARE MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE,

BURSA

Dosya No :2015/634
Davacı :May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Davacı Vekili :Av.Özgen KARADAYI
Davalılar :Bursa Valiliği

Dava Konusu : May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin davalı idare tarafından verilen 578109 nolu SANAYİ SİCİL BELGESİNİN, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na izafen Bursa Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü tarafından 14.05.2015 tarih ve 4595 yazı ile iptaline dair işlemin yürütmesinin durdurulması ve alınan kararın iptal edilmesi talebiT.C. Bursa 1. İdare Mahkemesi,uyuşmazlığın çözülmesi için mahallinde keşif yapılmasına ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 288. Maddesi uyarınca, 22/02/2016 tarihinde oybirliği ile karar vermiştir.

T.C. Bursa 1. İdare Mahkemesi tarafından 13/05/2016 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörlüğü'ne ilgili yazı yazılarak üç adet konu ile ilgili bilirkişi istenmiştir. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesin'den Yrd.Doç.Dr. M.Ramazan UĞURLUBİLEK ve Yrd.Doç.Dr. Servet HASGÜL, 03.06.2016 tarihli yazısı ile, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümünden Prof.Dr.Hasan Vural,Bursa 1. İdare Mahkemesi tarafından dava konusunda re'sen bilirkişi seçildiğimizNaip Üye İhsan TURGUT imzalı 27/06/2016 tarihli yazı ile tarafımıza bildirilmiştir.

Sayın Mahkemenizce re'sen bilirkişi seçilmemiz üzerine, 14.07.2016 tarihinde saat 13:30 da ilgili mahkemede bulunularak May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Bursa Merkez Şubesi tesislerinde keşfe gidilmiş, konu olan iş ve ürünler mahkeme heyeti ile birlikte tarafımızdan incelenmiştir.

1

Adı geçen firmanın 14 Temmuz 2016 tarihinde yerinde yapılan keşif sonuçları ve tarafımıza teslim edilen dava dosyası içerisindeki belgeler bilirkişi heyetimizce incelenerek yapılan tespit ve inceleme sonuçları aşağıda verilmiştir.

Buna göre konunun kavramsal, hukuki ve teknolojik boyutları ayrı başlıklar altında aşağıda açıklanmıştır.

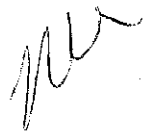
A- Dava dosyasında yapılan inceleme

T.C. Bursa Valiliği Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü 13.05.2015 tarih ve 267 sayılı oluru ile May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin tohum işleme (üretim) faaliyetinin tarımsal bir faaliyet olması nedeniyle, bu faaliyetin yürütüldüğü yerlerin sanayi siciline kayıt edilmesi, PRODTR sınıflaması bakımından mümkün olmadığı, Sanayi Sicil Kanunu kapsamına girmediği nedeni ile davacı şirketin 2009 yılında almış olduğu 578109 nolu Sanayi Sicil Belgesinin 2015 yılında iptal edildiği anlaşılmaktadır.

B- İş yerinde yapılan inceleme

May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Bursa Merkez Şubesi tesislerinde yapılan incelemede:

- 13.560 m² kapalı alanda küçük taneli sebze tohumları, mısır ve ayçiçeği tohumlarının üretim yapıldığı,
- Ürünlerin çimlenme yüzdesinin ve özelliklerinin tesisin ARGE laboratuvarlarında test edildiği,
- Tesise gelen ham maddenin sırasıyla, Boşaltma, ön kurutma, ön temizleme, boylama, gravite, ilaçlama, renklendirme işlemlerinin, tesiste bulunan makine parkı ve sistemlerde yapıldıktan sonra paketleme makinelerinde, mamullerin cins ve özelliklerine göre çeşitli paketleme yöntemleri ile paketlenildiği,
- Mamullerin cins ve özelliklerine göre soğuk hava ünitelerinde veya depolarda satışa hazır depolandığı, Tesiste bulunan makine ve sistemlerin sezonluk üretim kapasitesinin ortalama 12.000 ton civarında olduğu tespit edilmiştir.

C- Değerlendirmeler

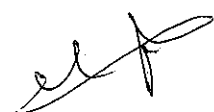
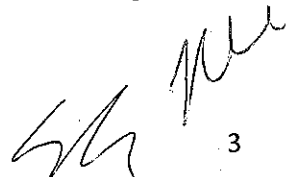
1. Tarım işletmesi kavramı

Tarım işletmesi denildiği zaman, genel anlamda tarımsal üretim faaliyetinde bulunan ekonomik birimler anlaşılmaktadır. **Tarımsal faaliyet, toprağı ve tohumu kullanarak bitkisel ve hayvansal üretimde bulunmak, elde edilen ürünleri tam ve yarı mamul şeklinde işlemek olarak tanımlanabilir** (İnan, 2006). Bu ekonomik faaliyet ülkeden ülkeye hatta aynı ülke içinde farklılık gösterebilmektedir. Gelişen ülkelerde tarım işletmesinin çiftçi ve ailesine işyeri ve yaşam ortamı sağlayan sosyo-ekonomik birim özelliğı yerini ticari işletme (pazara yönelik üretim) anlayışına bırakmaktadır.

Tarım ekonomisi ve işletmeciliğı yazınında bulunan tanımlara göre, **gerekli sermaye ile donatılmış en azından bir erkek işgücü ücretine eşit değerde tarımsal üretimde bulunan arazi veya arazi parçaları, tarımsal işletmedir** (Rehber, 2013., Çetin, 2013., Oğuz ve Bayramoğlu, 2015). Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, tarımsal üretim yapılan her birimin işletme kabul edilmesi doğru değildir. Bir üretim ünitesi için tarım işletmesi kavramının kullanılabilmesi için bazı ölçütler getirmek gerekmektedir.

Avrupa Birliğinde 1979/80 Tarım İşletmelerinin Yapısal Analizi için yayınlanan Konsey Yönergesinin 2. maddesinde (19.12.1977) tarım işletmesi, “tek bir yönetim altında, tarımsal ürünler üreten teknik ve ekonomik bir ünite” olarak tanımlanmaktadır (Rehber, 2013). Aynı başlık altında alt sınır olmak üzere, en az 1 hektar tarım alanına sahip olmaları veya 1 hektardan daha küçük tarım alanına sahip olanlar için, ürünlerinin önemli bölümünü pazarlamaları ve gayrisafi üretimlerinde belirli bir fiziki limitin üzerine çıkmaları koşulu getirilmiştir.

AB’de Tarım İşletmeleri Muhasebe Veri Ağı (FADN) adıyla Ortak Tarım Politikasının ihtiyaçları için veri elde etmek amacıyla 1965 yılında 79/65/EEC/sayılı Konsey düzenlemesi ile oluşturulan veri ağı kapsamında ticari özellik taşıyan tarım işletmeleri ele alınmaktadır. Bu kapsamda, ticari bir tarım işletmesi işletmecisi ve ailesine iş ve yeter gelir sağlayacak büyüklükte tarım işletmesi ifade edilmektedir. Bu işletmenin ticari olabilmesi ancak belirli büyüklükte gelir getirmesine bağlanmıştır. Büyüklük her üye ülke için farklı tanımlanmıştır. Bir ünite 1000 euro olup, 1-16 arasında değişen eşik belirlenmiştir. Sonuç olarak tarım işletmesinde hedef pazardan ziyade, kendi hane halkının geçiminin sağlanması

temel alınmaktadır. Başka bir ifade ile sürdürülebilir büyüklük yeterli görülmektedir (EU 2012).

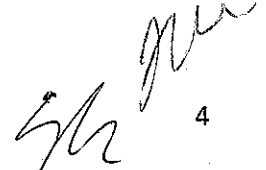
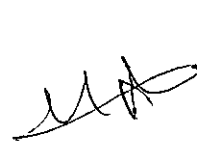
TUIK (Türkiye Ulusal İstatistik Kurumu) tarafından en son tarımsal işletme yapı araştırması 2006 yılında yapılmıştır. Bu araştırma daha öncekine benzer şekilde, **yasal durumu ne olursa olsun sahip olduğu, ortakçılık, yarıcılık ya da kiralama şeklinde işlediği arazinin büyüklüğüne bakılmaksızın kendi adına bitkisel üretim yapan ya da küçükbaş veya büyükbaş hayvan besleyen yahut hem bitkisel üretim hem de hayvancılık yapan tek yönetim altındaki ekonomik birimler tarımsal işletme** olarak kabul edilmişlerdir.

Görüldüğü gibi ileri teknolojik yöntemlerle üretimi yapılan sertifikalı tohum üretimi ve işletmeleri söz konusu dahi edilmemektedir. Zaten kaliteli tohum üretimi, sanayi teknolojisi gerektirmekte ve çiftçinin tarım işletmesinde yapma olasılığı da bulunmamaktadır.

Tarım;su arzı, karbon zinciri gibi temel ekosistem fonksiyonları üzerinde etkili bir faaliyettir. Bilim ve teknolojiye bağlı olarak üretim dağıtım ve tüketim sisteminde yaşanan gelişmeler, tarım işletmelerinde üretilen ürünleri işleyerek tüketiciye ulaştıran ve tarımsal üretime girdi üreten sanayiler zamanla ortaya çıkmıştır.

Tarım işletmesi dışı faaliyetler diyebileceğimiz **bu faaliyetler, tarıma dayalı sanayi veya tarım sanayi** olarak isimlendirilmektedir (Cluines-Ross ve Hildyard, 1992). Girdi ya da faktör piyasası olarak ekonomi literatüründe tanımlanan tarıma girdi veren başlıca tarım sanayisi çeşitleri; tohum, gübre, ilaç, alet makine sanayileridir. Bu sanayi tiplerinin hiçbiri tarımla ilgili diye tarım işletmesi olarak tanımlanmamaktadır. Keza hammadesini tarımdan alan gıda, tekstil, mobilya gibi sanayiler de tarıma dayalı sanayilere örnektirler.

Tohum piyasasında asıl belirleyici olan çeşitler olup, yeni çeşit geliştirmek ve üretime, çiftçilere sunmak en önemli konulardan birisidir. Bunlarda ancak AR-GE birimine sahip tohum firmalarınca yapılabilir. Tarım işletmelerinde ise AR-GE birimi diye bir birim söz konusu olamaz. Çünkü yüksek ölçekli üretim ve ileri teknolojiye yoksundurlar. Özellikle uluslar arası piyasalarda kalıcı olabilmemiz ve sürdürülebilir başarı için yerli ıslah yapan firmaların güçlendirilmesine ve sayısının artırılmasına mutlak ihtiyaç vardır. Tohum sektörünün geliştiği ülkelerde başarıyı getiren en önemli faktörlerden biri de çiftçilere ve tohum sanayisi şirketlerine yapılan destekler olmuştur. Sonuçta bu ülkelerde tarım ve gıda güvenliği istenilen noktaya ulaşabilmiştir.

4

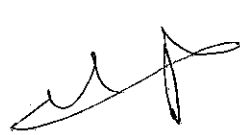
2. May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin şirket merkezi olan Bursa Fabrikası, 13.560 m² kapalı alanda üretim yapmaktadır. İç ve dış pazarlara ürünler pazarlanmaktadır. Boşaltma, ön kurutma, ön temizleme, boylama, gravite, ilaçlama, renk ayırıcı, paketleme ve soğuk hava üniteleri ile tesisin sezonluk işleme kapasitesi ortalama 12.000 ton civarındadır.

3. Şirketlere sanayi sicil belgesi verilmesine dair 6948 sayılı Sanayi Sicil Kanunu incelendiğinde, May Agro Tohum A.Ş. bu tanıma uyan bir "sanayi" şirkettir. Ticari Tohum Üretimi için teknolojik ve mekanik sanayi yatırımı gerekmektedir. **Ticari Tohum Üretimi bir sanayi faaliyeti olup, tarım işletmelerinde yapılabilecek bir tarımsal faaliyet değildir.**Tarladan hasat edilen "mahsul" fabrika ya da işletme tesisi bünyesinde bulunan, üretim hattı boyunca çeşitli işlemlere tabi tutulmak suretiyle teknik, yasal ve ticari anlamda "TOHURLUK" niteliğine kavuşturulur.Ayrıca 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun gerektirdiği "Sertifikalı Tohum Kullanma Şartı"da tohum sanayinin geliştirilmesine ihtiyaç göstermektedir.

4. Yukarıdaki yaklaşımları destekleyici bir hukuki argüman olarak, işleme faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan ürünlerin, sanayi ürünleri sayılması hususu Danıştay 4. Dairesinin 27.01.1992 gün ve 1989/1049 E ve 1992/217 K sayılı kararında da vurgulanmıştır.

5. MAY Agro Tohum A.Ş.'nin sanayi işletmelerinden çıkarılmasına neden gösterilen NACE KODU (Nomenclature of Economic Activities) 1970 yılında, BMISIC koduna paralel şekilde hazırlanmış, amacı ekonomik faaliyetlerin istatistik amacıyla kodlanması esasına dayalı bir Avrupa Birliğine ait sınıflandırma sistemidir. Bu sistem bütün üye Avrupa ülkelerinde uyum sağlanması amacıyla, istatistiksel göstergelerde birlik sağlanması için kullanılmaktadır.

Tohum üreticisi, işleyicisi ve pazarlayıcısı olarak ülkemizde faaliyette gösteren adı geçen şirketin, istatistik amacıyla hazırlanan NACE kodlarına göre değil, Türkiye'de halen yürürlükte olan 6948 sayılı sanayi sicil kanununun metninde açıkça görüldüğü gibi şirketin Bursa merkez şubesindeki faaliyetinin yasadaki tanıma uyduğu ve 2009 yılında alınan Sanayi Sicil Belgesi koşullarının halen yürürlükte olduğu görülmüştür.

SONUÇ

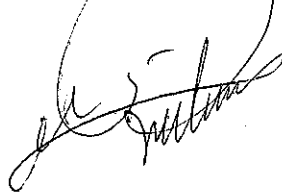
Dosyadaki mevcutte işletmede yapılan kesif sonrasında edinilen bilgi ve belgelerin değerlendirilmesiyle, raporumuzun ilk bölümlerinde de ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, May Agro Tohumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Bursa Merkez İşletmesindeki faaliyetinin istatistik amacıyla hazırlanan NACE sınıflandırma koduna göre değil Tohum Üretim Sürecinin ana hatları itibarıyla; 1) yeni bitki çeşitlerinin geliştirilmesi (ıslah-ARGE), 2) ham tohumlukların sözleşmeli çiftçi tarlalarında yetiştirilmesi, 3) ham tohumlukların - tohumluk işleme hattı boyunca, **fabrika ortamında ve sanayi yöntemleri kullanılarak** temizlenmesi, boylandırılması, ilaçlanması ve/veya kaplanması, ambalajlanması ve depolanması- ile 4) dağıtım ve pazarlama aşamalarından oluşması ve üretim sürecin halen yürürlükte olan 6948 sayılı sanayi sicil kanununun birincimaddesine uygunluğu nedeniyle **“TARIMSAL SANAYİ İŞLETMESİ”** olarak değerlendirilmesi gerektiği, görüş ve kanaati ile takdiri mahkemenize ait olmak üzere saygı ile arz ederiz.

Altı sayfadan ibaret bu rapor tarafımızdan 5 suret olarak hazırlanmış ve imza edilmiştir.
12.08.2016

Bilirkişi
Prof.Dr.
Hasan VURAL

Bilirkişi
Yrd. Doç. Dr.
M.Ramazan UĞURLUBİLEK

Bilirkişi
Yrd. Doç. Dr.
Servet HASGÜL

Kullanılan Kaynaklar

1. Anonim, 2016. Tohumun geleceği konsolidasyonla değişecek. Tohum Dergisi, TÜRKTED, sayı 16, Haziran 2016, İstanbul, s.10.
2. Cluines-Ross, T. ve Hildyard, N., 1992. The politics of industrial agriculture. EarthscanPublications Ltd. London, England.
3. Çetin, B., 2013. Uygulamalı Tarım Ekonomisi. Nobel Akademik Yayıncılık Tic. Ltd. Şti. Bursa.
4. EU, 2012. EU Farm Economics Overview FADN 2008, Directorate General of Agricultureand Rural Development, Brussels 57 p.
5. İnan, İ.H., 2006. Tarım ekonomisi ve işletmeciliği. Namık Kemal Üniversitesi ZiraatFakültesi, Tekirdağ.
6. Rehber, E., 2013. Tarım Ekonomisi. Ekin yayınevi, Bursa.
7. Oğuz, C. ve Bayramoğlu, Z., 2015. Tarım Ekonomisi. Atlas Akademi, Selçuk ÜniversitesiKampüs Alanı Gökkuşluğu Alışveriş Merkezi, No.22, Selçuklu, Konya.
8. Tohumculuk Kanunu, (5553 sayılı), 8.11. 2006 tarih ve 26340sayılı Resmi Gazete, Ankara.

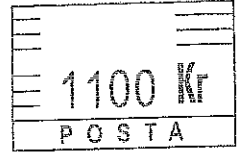
T.C.
BURSA
1. İdare Mahkemesi

Dosya No : 2015/634 İdare TÜRKiYE CUMHURİYETİ

Örnek No:25

TAAHHÜTLÜ

No:

Adı Soyadı : Davacı MAY AGRO TOHUMCULUK SANAYİ VE
TİCARET A.Ş. Vekili Av. ÖZGEN KARADAYI
Ressam Şefik Bursalı Cad.Kutun - Çakmak İşh.No:9 Kat:4
Osmangazi/Bursa Osmangazi/ Bursa

adresinde bulunur.

MAY DAVA 186
23.08.16 / 3800

Mühür ve İmza

BU ZARF TA Bilirkişi Raporu - 15/08/2016 VARDIR.

.....Buradan katlayınız.....

"STANDART ABONE TCKIMLIKNO" yazıp 4060'a gönderip abone olabilirsiniz. Abonelikler hakkında detaylı bilgi için